

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНЫҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
ИЮЛЬ
31
ВТОРНИК
№ 150 (2324)
ӨРТӨЗ 20 КӨП.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

ССР Эвилелиниң Шериг-Далай Министринин дужаалы (1 арын).
Бистин областын ховуларында сизген кезилдези (1 арын).
Чаа дүжүт ажаап алышыккыныга бугу тала-биле белеткенер (1 арын).
Партия амьдыралы:
М. Ондар сол—Сталин атыг колхозта партия эге организациянын ажылы (2 арын).

М. Манчымаев—райондун күш-ажылчы херэежен-неринин ажил-агыйжы киржилгези (2 арын).
Колхоз тудуунда (3 арын).
С. Красный—райкүсковиң секретарьлеринин ажил дуржулга солушкунунун чөвүдел хуралы (3 арын).
Кыдат төлөөлөр Совет Эвилелинге чораванын дугайында (4 арын).
Кореяда болушкунвар (4 арын).

ССР Эвилелиниң Шериг-Далай Министринин дужаалы № 73

1951 чылдың июль 29

Москва хоорай

Эштер матростар болгаш солдаттар, старшиналар болгаш сержанттар!

Эштер офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар!
Бо хун бистин Төрөн чуртувус Шериг-Далай Флодунун Хүнүн дайырлап турар болгаш боттарынын мурунда салдыган сорулгаларын үседиринге далай шериглеринин болгаш судно тудукчуларынын чедишкенин демдегеп турар.

Совет далай шеригчилери, большевик партиянын болгаш чазактын, бистин улуг баштыкчыыс болгаш башкымыс эш Сталиннин айтышкыларын күөстөшпашаан, боттарынын Төрөн чуртувун далай кызыгаарларынын болгаш күрүне эрге-ажыктарынын камгалалында серемчиледип туруп турарлар.

Шериг-Далай Куштеринин бодунун составынын ыдыктыг хүдээлге-зи болза—корабльдеринин болгаш кезектеринин серемчилелин болгаш дайынчы белеткелдин бугу тала-биле бедидери, дайынчы сагылга-чурумну болгаш организастыг чорукту быжыкларды, дайынчы болгаш политиктиг белеткелдин шылдаракчыларынын хүрээленин көвүделири болур.

ССРЭ-нин Шериг-Далай Флодунун Хүнүн байырлап-биле чергелештир силерге байыр чедирип, амыр мендирини айтырдым.

Бистин Ада-чуртувустун Шериг-Далай Флодунун тургузушкунуна болгаш быжыгышыккына улам ынай чедишкенин берли болурун Шериг-Далай Куштеринин бодунун бугу составына болгаш судно тудар үлестүрүн ажилдакчыларына күөдөлүм.

ССРЭ-нин Шериг-Далай Флодунун Хүнүн демдеглээр-биле дужаалы болза:

Бо хун, июль 29-та, флоттарга болгаш флотилияларга шериг корабльдеринин болгаш эриктар батареяларынын артиллериялар-биле чээрби ула дааштаашкынын кылар.

Шылгарангай Совет Шериг-Далай Флоду делгерезин!

Бистин совет чазавыс делгерезин!

Бистин төлөөлөрдериестин сорук кирикчизи болгаш организастыгы—Ленин—Сталиннин улуг партиясы делгерезин!

Бистин баштыкчыыс болгаш башкымыс, генерал полководцу, Совет Эвилелиниң Генералиссимусу улуг Сталин делгерезин!

ССР ЭВИЛЕЛИНИҢ ШЕРИГ-ДАЛАЙ МИНИСТРИ

ВИЦЕ-АДМИРАЛ Н. КУЗНЕЦОВ.

Партия хуралдарынын организастыгы болгаш кижизидикчи ролун бедидер

Коммунистеринин нити хуралы—партия эге организациязынын үстүкү органы болур. Партия хуралдарына партия организастыгынын мурунда салдынын турар сорулгалары большевик шүгүмчүлөргө болгаш бот-шүгүмчүлөргө үндээлге, коллективтин-биле чугаалажып, ол сорулгаларны боттарынын тодаргай арга-хемчеглерин айтыр.

Оон-биле кады партия хуралдары болза, партия кезигүнерин болгаш кандидаттарын большевикчи, партия болур чорукка кижизидеринин школы болуп турар.

Партия массаларын илдепкейни көдүреринин эргежок чугулазын чугаалавышаан, эш Сталиннин айтыканы болза, ол сорулганы чедиң аларда, коммунистерге партиянын нити болгаш тус черин амьдыралындан чугула айтырылганы чугаалажырын тургузуп тургаш, орта хостуг шүгүмчүлөдү калбартырын хандырып тургаш чедиң ап болур.

Партия хуралдары чокка партиянын динг амьдыралы, партиянын илдепкейни ажылы болдунмас деп чүе нитиге билдингир. Бир эвес партия организастыгы хуралдарын эвээш чорудуп турар болза, коммунистеринин аразында харылзааны кошкаар, чамдык эштер коллективтик чоруктуң углап-шиглээр саядырлыг билдейн баар болгаш бүдүрүлгөдө, колхозта, албан черинде ажил-херекти харылаар харыс-алгазын ышынаар апаар.

Партия хуралдарынын организастыгы болгаш кижизидикчи ролун бедидеринин бин чугула чүлү болза, партия хуралдарынын белеткелдин болгаш ону илдеп-политиктиг бедик денендиг эртериринин дугайында кичээлгени колдалары болур.

Чамдык партия организастыгы хуралдарын үзүктөл чок доктаамал чымдары-биле кызыгаарлагынаш, ол хуралдарын угта-шынарыныче кичээлгеге салбайн турар чоруктар бар.

Партия хуралын канчаар эртерип болбазынын чингезн Терс-Хөл райкүскомунун чанында партия эге организациязынын бо чылдың май 17-де болган хуралы көргүзүп турар. Ол хуралга коммунистеринин бежен хуузу киришкен болгаш районун саң килдизиле күш-ажылдын сагылга-чурумуна дугайында чангыс айтырыг тургузар деп бадылатынган. Илеткел-ч бир шак ажыр чалгаарангы илеткел кылган соонда, ий-ле кижн санал берген.

Доктаал төлөвилелин номчаан, бадылатпайн-даа хуралды хандыган деп чарлаан. Хуралды киржикчилери тарап эгелей бергенде, эге организация секретари—ам база ийи айтыры бар-дыр—дээш, хуралды катап үрүлүктөдөн. Ол ийи айтырыгнын бирээзинге ВКП(б) райкомунун б доктаалдарын номчуп таныштырган. Ол доктаалдарын чамдыгы үндүргөндөн бээр бүдүн

чартык ай эрткен ужурунда, чамдык күөседир хемчеглерин хуусаа эрткен болгудуан. Дараазында май айда ажил планын бадылаары болган. Ычанганш планын айнын улуг кезин эрткенде (май 17-де) бадыладыр деп секретаре хуралга кириген.

Партия хуралынын бедик идея-политиктиг денелин хандырада, хамыктын мурунда хунун чугаалажыр айтырылганын шыны-биле тургузуп, коммунистерге сонургалдыг, тус черин ол хунде эң чугула айтырылганын шилин алыр ужурулу. Шилип алган айтырыгны чугаалажырада баш удур илеткелди эки белеткеп, ону коммунистерге баш удур дындадыр эргежок чугула. Большевикчи шүгүмчүлөдү болгаш бот-шүгүмчүлөдү калбартырынга бугу чогуур байдалды тургузар херек.

Партия хуралдарына белеткел болгаш оларны эртерип айтырыг чүлге партия организастыгынын кичээлгенин төвүнге турар эвес, харын база ВКП(б) райкомнары болгаш хоорком ола улуг кичээлгени салыр. Бо айтырыга шуут холгаарлаашкын кылбайн, эге организастыгынын инициативанын болгаш илдепкейни бугу хемчег-биле калбартыр ужурулу.

Партиянын чүлге хаагыг хуралдары-биле кызыгаарлагынаш ажил хуралдарын чорутпайн турар партия организастыгынын шын эвес чүлүдү кылып турар. Партиянын ажил хуралдарын кылып, ажил-агыйжын болгаш политикакы чугула айтырылганын ачаа чугаалажыр чорук—калбак массалар-биле партиянын харылзаанын улам быжыкларынга, партия кезигүңү эвес активти кижизидеринге, салдыган сорулгаларын чедишкенин шинтирлээрине массаны мобилизастыгына канчаар-даа аажок улуг ужурулу.

Партия хуралдарынын шинтирлерин херек кырынга боттандыраын организастыгы, коммунистеринин хуралдарга үндүргөн санал, шүгүмчүлөдери практиктиг ажилды чорударда барымдалары—партия хуралдарынын организастыгы болгаш кижизидикчи ролун бедидеринин кол айтыры болур. Шинтирлерин күөселдени болгаш коммунистеринин саналдарын канчаар боттандырып турарынын дугайын дараазында болур хуралдарга илеткеп турар чорукту калбаа-биле практикалар ужурулу.

Партия хуралдарынын организастыгы болгаш кижизидикчи ролун бедидер дээрге, партия организастыгынын бугу организастыг, политиктиг ажилынын көдүрүшкүнүн хандыры болур. Ол чорук коммунист тургузушкунун улуг сорулгаларын шинтирлээрине массаны мобилизастыга партия эге организастыгынын ролун улам-на бедидер.

Бистин областын ховуларында сизген кезилдези

Сизген белеткелдин малга чөмөр силостаашкынынын чоруп турар! дугайында медээ

(Июль 25-те).

Планга бодаарга күөсеткен хуузу

Районнар аттары	Июль 25-те сизген	Июль 25-те сизген	Июль 25-те сизген	Салган сизген
Өвүр	52,8	21,3	—	—
Бин-Хем	46,5	42,7	53,6	—
Каа-Хем	45,8	47,3	51,1	—
Чөөн-Хемчик	42,9	90,0	41,2	—
Бай-Тайга	40,7	45,8	—	—
Тожу	35,9	37,6	—	—
Танды	28,4	30,1	23,7	—
Тес-Хем	27,3	33,6	31,1	—
Чээ-Хөл	25,2	24,9	148,0	—
Кызылдың көдээ	21,2	25,3	30,0	—
Улуг-Хем	16,9	22,4	79,6	—
Сут-Хөл	15,6	27,8	50,0	—
Тере-Хөл	15,7	21,6	—	—
Эрзин	10,7	18,8	—	—
Барын-Хемчик	6,5	15,6	350,0	—
Мөңгүн-Тайга	—	—	—	—

„Черби“ колхозта сизген кезилдези

ЧЕРБИ. (Телефон-биле). Кызыл районун Таспыда «Черби» колхоз (даргазы эш Казанцев, партия эге организастыгынын секретари эш Сүлүнмей) июль 6-дан 25-ке чедир 160 тонна сизген сарааттап тургузуп алган. Ол колхозта машина-биле сизген кезип турар Н. Чооду хүнде 4—5 гектар, Казырыккай 5,5 гектар черин сизгенин кестирип, боттарынын хун нормаларын үргүлчү ажыр күөседип турарлар. Хөпөн саларында ажилдап турар 56 харыг эш Чарга-сол бодунун үлүг нормазын үргүлчү ажыр күөседип турар.

Ындыг болза-даа, колхозта сизген белеткээр ажилдын темпизн кедергей оожум чоруп турарын демдеглээр чугула, чүл дизе, ук колхоз бо чылын 722 тонна сизген ажаап алыр планын тургаш, ам чүлге 160 тонна сизген белеткеп алган чорук дака четпес.

Д. ЛОПАН.

Чаа дүжүт ажаап алышыккыныга бугу тала-биле белеткенер!

Механизаторларнын чаа хүлээлгези

Бо чылдын чаа дүжүдүн дүрген болгаш чидиринг чокка ажаап алыр дээш чурттуң муракчы комбайн-ларын кайгамчыктыг бедик көдүрүшкүнү деткенишаан, областын муракчы комбайн-ларын алган социалисттик чарыжынын нити хүлээлгелерин чедишкенин боттандыра дээш Чадаана МТС-тин комбайн-лары чаа хүлээлгелер алган.

Комбайнер Х. Очур-оол «Сталинец—6» деп комбайн-биле хун-бүрүдө 30 гектар, нитизи-биле 900 гектар тарааны ажаап алырын, камнатынган кывар-чүлүдү он ажил хүнүнү бир хүнүнде-ле бүрүн чарыгаан ажилдарын хүлээнген.

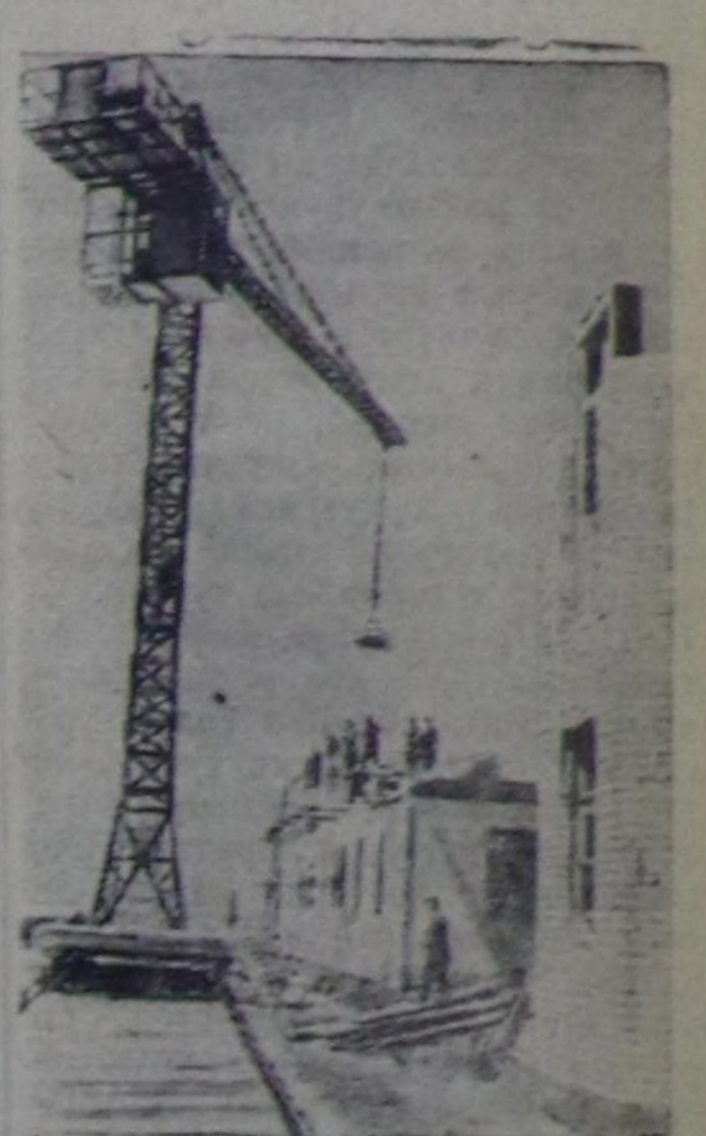
Ол ышакш комбайнер Полецук «Сталинец—6» деп комбайн-биле хүнде 30 гектар, сезонда 900 гектар тараа культураларын ажаап алыр дугайында чаа хүлээлге алган. Анык комбайнер Борисов «С—4» деп боду чорур комбайн-биле 400 гектар тараа дүжүдүн ажаап алырын талазы-биле, илангыя камнатынган кывар-чүлүдү 10 ажил хүннеринин бир хүнүнде-ле бүрүн ажаап алыр чарыгаарын хүлээнген турар. Комбайнерлар Потапов, Чадамба олар социалисттик чарыштын хүлээлгелерин база алган.

О. АЛЕКСАНДР.

ВКП(б) Чөөн-Хемчик райкомунун болгаш ажилчы човварын депутаттарынын район Советинин күөсекчи комитединин илередиң келгенин эзугаар мал чөмө белеткээринин талазы-биле моон адаанда муракчыларын областын Хүндүлөл Самбыразына кирип турар:

1. Өшкү-саар Монгуш Чымбаева—Ийме сумузунда Ленин атыг колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип, хун нормазын үргүлчү 150 хуу күөседип турар.
2. Дыргый-оол Ондар Додаевич—Ийме сумузунда Ленин атыг колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кескеш, бүдүрү ажил нормазын үргүлчү 100—130 хуу күөседип турар.
3. Монгуш Досумаа Давынов—Баян-Тала сумузунда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 3-га сизген кестирер тургаш, 4-ганы кестирип турар.
4. Ондар Лама Чогдурбан—Баян-Тала сумузунда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезер хун нормазын үргүлчү 100—130 хуу күөседип турар.
5. Монгуш Дорж Сазыг-оол—Баян-Тала сумузунда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 3 га сизген кестирер тургаш, 4 ганы кестирип турар.
6. Монгуш Мөңгө—Хөндөргей сумузунда «Кызыл тараачы» колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип, хун нормазын үргүлчү 150 хуу күөседип турар.
7. Сат Лама Хөпөн—Хөндөргей сумузунда «Кызыл тараачы» колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 3 га сизген кестирер тургаш, 4 чартык га чедир кестирип турар.
8. Ондар Бүрүн-Сат Конзакпан—Хорум-Даг сумузунда Жданов атыг колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 4 чартык га сизген кестирер тургаш, 6-га чедир кестирип турар.
9. Монгуш Биче-оол Сундуй—Хорум-Даг сумузунда Жданов атыг колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип турар болгаш кылар ажил нормазын үргүлчү 130 хуу күөседип турар.
10. Ондар Комбу-Тас Дорума—Хорум-Даг сумузунда Жданов атыг колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 4 чартык га сизген кестирер тургаш, 5 чартык га чедир кестирип турар.
11. Куулар Делег-оол Самба—Хорум-Даг сумузунда Жданов атыг колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 4 чартык га сизген кестирер тургаш, 4 чартык га чедир кестирип турар.
12. Кара-Сал Ашак-Бора Шырандаевич—Хайракан сумузунда Сталин атыг колхозтун колхозчузу, атыгын сизген кезер машиназы-биле ээлчегде 3 чартык га сизген кестирер тургаш, 4 чартык га чедир кестирип турар.
13. Донгак Базыр-оол—Хайракан сумузунда Сталин атыг колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип турар болгаш хун нормазын үргүлчү 130 хуу күөседип турар.
14. Сат Өшкү-саар Конгаровна—Хайракан сумузунда Сталин атыг колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип турар болгаш хун нормазын үргүлчү 150 хуу күөседип турар.
15. Ооржак Довук Докуюоловна—Чадаана сумузунда «Искра» колхозтун колхозчузу, хол кадыры-биле сизген кезип, хун нормазын үргүлчү 130 хуу күөседип турар.

Сталинградгидрострой. Волганың солагай эринде Ахтуба хемнин эринде чаа туудулар эгелээр.

Чурукта: тудугчу участоктарын бирээни.
Чуруу А. Маклецовтуу. СЭТА-нын прессклишези.

Чыл планынын хуусаа бетинде күөселдези дээш

Июльдин 20-де Москванын С. М. Киров атыг «Динамо» заводунга партиянын ажил-агыйжы активтин хуралы болуп эрткен. Оон киржикчилери бин дугаар чартык чылдын ажилыгын түнелин үндүргөн болгаш Москва-агыйжы эш И. В. Сталинга чоруткан чагаазына хүлээп алган хүлээлгелерин чедишкенин күөседиринге коллективтик сорулгаларын чугаалашкан.

«Волгострой» чыгыларын талазы-биле чыл планынын күөселдезинин хуусаанын ам-даа кызыралын болгаш канал туудуна бугу кылыларны ноябрь 7-де эвээлери мурунда демдеглээр. Сугулар октябрь 1-де бээр деп динамочулар шинтирлээр.

Электри дерилгелеринин кран бүдүрүлгезин улам ынай улгатыр сорулга-биле электри шимчедикчинин кран бүдүреринин тускай участогун организастаарын шинтирлээр.

Партиянын ажил-агыйжы активтин хуралы металл экономиказынын талазы-биле болгаш өске-даа минералдарын продукциянын штирарын экижеринин база оон бот-өртүн чингедиринин талазы-биле тодаргай хемчеглерин айткан. (СЭТА).

Иван Бунеевтин салгакчыларынын чедишкени

ЕВЛАХ (Азербайджан ССР). Евлах МТС-тин механизаторлары Азербайджанга бир дугаарында хлопчатникти культивизастаарынын планын хуусаа бетинде күөсеткен. Алардыг кубань механизатор Иван Бунеевтин аргазы-биле ажилдавышаан, хөй-хөй трактористер ажилдап турар колхозтарына алдардыг чедишкенин чедиң алган. Комсомолчулар Хаси Сулейманов болгаш Дадаш Исманлов кижн бүрүндө 1100 гектар хлопчатникти культивизастааш. 2—2 чыл онаалгаларын күөсеткен. Ленин атыг болгаш апрель 28-ин атыг колхозтарын ховуларына олар тарылта болбаазырадырынын чеди дугаар коллективтик ажилын кылып турар. Сулейманов болгаш Исманлов бот-боттары аразында чарышышаан, хүнде 20—25 гектары культивизастап турар. Ам хлопчатникти баштары борбайып келген үеде олар камгалап шиттери-биле ажилдап турар. Боттарынын бүдүрүкү ажылы-биле анык трактористер кеткен (хүррек-биле) ажилдарларын күш-ажылын дыка чингеткен, хлопчатник ажаадып кылар колхозчуларын санын кызырган.

Эштер Сулейманов болгаш Исманлов культивизастаа ажилдарын 1500 гектар чедирер, алды хонук бүрүзүн камнап алган кывар чүлүдү-биле ажилдаар хүлээлгени алган.

Стациянын бугу трактористер сезон онаалгаларын чедишкенин күөсеткен. 2 муң гектар ажил хлопчатникти камнап алган кывар чүлүдү-биле ажилдап кылган. Механизаторлар пландан ажыр 10 муң гектардан эвээш эвес хлопчатникти ажаадып кыларын шинтирлээр. (СЭТА).

ПАРТИЯ АМЫДЫРАЛЫ

Сүт-Хөл районда партияжи-организаствыг ажилдар

Сүт-Хөл районун партия организаствыг бүгү коммунист эртен өтөт сонгулда хуралын болгаш районун V партия конференциянын доктаалдарын ажыл-херек кырынга күүседир дээш эвэш эвес ажилдарын кылган.

ВКП(б) райкомунун пленумна-рын, партия активини хуралдарын чогуур өйүндө кылып, аяаа чүгө обкомунун үндүргөн доктаалдарын күүседирини хемчеглерин чугаала-жып турган эвес, харын V партия конференциянын шиттирлерин, херэженнер ортузунга чорудар ажилдар дугайын болгаш өске-даа ажилдарын чугаалажып турган.

ортузунда неперээн социалист чарыштын бажында коммунист туруп турар. Ам районун 70 ажыг хуузу коллективтик ажыл-агый болуп катышкан. Эрткен чылын турган үүрмек 6 колхозтарны 3 кол-оз кылдыр катыштырган. Аныяк колхозтарны организаств, ажал-агый талазы-биле быжыглар хемчеглерге коммунист мурнакчы киржин турар.

Бо чылдын чаксы тарылга планын көдээ ажыл-агый артельдерин 110,7 хуу күүсеткен, оон иштинде кол культуру-кызыл-тас планын 116 хуу күүсеткен.

Бора-Тайгада Кызыл-Кат, Кажыт олар 20-ден 30 ажыг бирик билбестерни өөредип турар.

Бидыг-даа болза, ВКП(б) Сүт-Хөл райкомунун болгаш партия организаствыг ажилдарында четпестер хей Райкомдан эгелээш, эге организаствыг чедир үндүргөн доктаал шиттирлерини хыналда-зынче сагыш салбас, хей санны доктаалдар үндүрер чоруктар бар.

САМАГАЛДАЙ, (телефон-биле). 1951—52 өөредилге чылынга шко-лаларны белеткээр талазы-биле ажил Тес-Хем районда эки чоруп турар. Бо чылын план өзугаар рай-онга ийи чаа школа немей тудуп тургузар ужураут. Ол ийи школа-нын бирээзин Кызыл-Чыраада Сталин аттыг колхозка, өскезин У. Шынаада Молотов аттыг колхозка тудуп тургузарын көргөн. Ам ол ийи школанын кайызын-даа туду-ларын эки чоруп турар.

Сталин аттыг колхозта школа тудуун суму, Советиниң даргазы эш Манзай Боду удуртуп турар. Ында 22 бызаңчылар ийи принципиг машиналар-биле ажалдап турар. Ол бригада школа тудуун август 10-да бүрүн доозар деп хүлээлге алган ажалдап турар.

машина-биле ажалдап турар. Ол бригада школа тудуун август 15-те бүрүн доозар деп хүлээлге алган ажалдап турар. Ол ийи бригада аразында социалист чарышты ажалдап турарлар.

Районун бүгү школаларында 166 парталар, 72 столдар, 92 скамейкалар, 12 табуреткалар, 202 тапчанын септелгези бүрүн доозулган. 23 муң кезек тууйбуну шко-лаларда сөөртүп эккен алган. 1546 кубометр одаар ыяшты школар чанында сөөртүп алган, ынаарга 2537 кубометр ыяшты черде хап белеткэн. Шуурмакта школанын сеп-телгезин июль 25-те бүрүн дооскан. Ам районда бүгү школаларнын сеп-телгезиниң 75 хуузу күүсетинген.

Чаа өөредилге чылынга белег

Чаа өөредилге чылынга белег

Чөөн-Хемчик районун Баян-Та-лада эге школа 1951—52 өөре-дилге чылынга белег. Ук школанын септелгези сумунун болгаш мында колхозтуң эң эки чазаныкчылары-нын күженишкенин ажалы-биле эрте доозулган.

Ол школанын интернадының дөрт печкаларын кылган болгаш дөрт өрээлди доозуп будаан. Септе-тинип кылган 44 оруннарны белег кылдыр салган. Согаларны бүрүн кылдыр септеп, интернаттын дора-зын доврактаав.

Чаа өөредилге чылынга школарын бүгү тала-биле белеткээлиңер!

Тес-Хем районда

Тес-Хем районда

1951—52 өөредилге чылынга шко-лаларны белеткээр талазы-биле ажил Тес-Хем районда эки чоруп турар. Бо чылын план өзугаар рай-онга ийи чаа школа немей тудуп тургузар ужураут. Ол ийи школа-нын бирээзин Кызыл-Чыраада Сталин аттыг колхозка, өскезин У. Шынаада Молотов аттыг колхозка тудуп тургузарын көргөн. Ам ол ийи школанын кайызын-даа туду-ларын эки чоруп турар.

Школа септелгези эки

Чаа өөредилге чылынга школа чамдык нарын чүүлдерин кылып септелгезиниң ажалын Сүт-Хөл районун Бора-Тайга школазын эргелекчизи Доржу эки удуртуп турар.

Ам школаның септелгези барык-ла доостур чедип турар. Школанын, интернаттын, столоваанын, оон аал ишти чурттаар башкылар бажыны-нын иштин штукатуралап чугай-лаан, крышазын кылдып, согалар көзөнектерин чаартып кылган. Ам иштики будулга ажылы чоруп ту-рар.

Мошотов аттыг колхозта школа тудуун эш Кидиспей удуртуп турар. Ында 14 бызаңчылар бир принципиг

А. ТҮРГЕН-ООЛ.

Чаа өөредилге чылынга школа чамдык нарын чүүлдерин кылып септелгезиниң ажалын Сүт-Хөл районун Бора-Тайга школазын эргелекчизи Доржу эки удуртуп турар.

Ам школаның септелгези барык-ла доостур чедип турар. Школанын, интернаттын, столоваанын, оон аал ишти чурттаар башкылар бажыны-нын иштин штукатуралап чугай-лаан, крышазын кылдып, согалар көзөнектерин чаартып кылган. Ам иштики будулга ажылы чоруп ту-рар.

М. МАНДЫК.

Школаның парталары, оруннары план өзугаар четче кылдынган. Ийи бызаңчы башкылар өрээлинин бол-гаш башкылар чурттаар бажынын

К. ДОРЖУ.

Септелге дооступ турар

Чаа өөредилге чылынга уткуштур Бай-Тайга районун Шуй сумузу-нда эге школанын септелгези эки чорудуп турар. Школа септелгезинде бызаңчылар 20 кижи үргүлчү ажалдап келген. Олар школаны штукатуралап дооскан.

С. МАЙНЫ.

Белеткели багай

Чөөн-Хемчик районун Чадаана хоорайда тыва ортумак школа бар. 1951—52 өөредилге чылынга уткуш-тур оон белеткели шоолуг-ла кыл-дынмаан, бүгү 15 печкаларын чүг-лө бежин септеп дооскан. Школа-нын столдарын, сандайларын оон-даа өске херекселдериниң сеп-телгези ам-даа эгелөөвөн.

О. АЛЕКСАНДР.

Сталин аттыг колхозта партия эге организациязының ажылы

Чаа-Хөл районда Сталин аттыг колхоз 1950 чылдын январьда 60 өреген организаствыг тургустунган.

1950 чылда ол колхозта партия-нын өтөттүг сонгулда хуралында партия эге организаствыг ажалын багай деп санаан.

Оон ужурундан коммунист эге организаствыг секретары турган Канзаны секретарыге сонгуваан. Эге организаствыг секретарине эш Хоюбанны сонгаан. Амгы үеде эш Хоюбан партиянын ажалын чорудуп билер практика кырынга арга-доржулгалар, коммунист-биле, комсомолчулар-биле, активтер-биле ажалдаарын билер, ажалды организаствыг дугайына эптиг болуп турарынын журундан Сталин аттыг колхоз районда эң мурнакчы колхозтун бирээзи болуп турар.

рукту узуткаар бөлүмнерин 8 кезек черде тургускан, ында 48 кижи өөренип турар. Колхозта бирик бөлүмүн башкылап турар комсомолчулар Анай, Серемаа олар бирик билбес болгаш биче билерлерин өөредирде колхозчу ажал ишчи-лерин дыштаныр үезинде болгаш чамдык кижилерин бажынарынга хүнүн-не өөредип турарлар. Өөре-нин турарларын иштинде эш Балчыг ам номчул, бижия турар кылдыр өөренип алган.

Колхоз төп болгаш область со-луннарын хөйүн чагыткан. Ол солуннарын чагыкчыларга озалдат-пайн чедирип турар тус-тус кижилерин тургускан. Содун тайылбыр-лар 15 эң шыраак агитаторлар бар. Оларнын иштинде коммуни-стерден Очур-оол, Каасут, Калзан олар болгаш комсомолчу Тадар партия эге организаствыг эң мурнакчы агитаторлары болуп турарлар. 41 коммунисттерин хөй нуруузу партия даалгаларыг.

Колхозтун коммунистери колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адыр-ларында ажалдап турар болгаш оларны быжыглап тургускан. Колхозтун тудуг ажалында 11 комму-нистер, мал ажалында 9 коммуни-стер, хову ажалында 20 коммуни-стер ажалдап турарлар. Колхозтун бүдүрүлгезинде эң мурнакчы ажал-дап турар чамдык коммунисттерин чикетерин көргүзсөргө: коммунист Онай колхозтун ховун ийи чыл иш-тинде кадарып турар, төрүзе чогуур хоюндан 181 хураганын бүрүн кама-галан алган. Коммунист Байр-оол 70 болдурганы менди болгаш кон-чуг эки кадарып кыштаган. Ол ыш-каш коммунист Дувак колхозтун 66 сувай инеэн ийи чылын кадаргаш, элержилгеге бүрүн кириген.

дугларын, база малдын 2 чаа чы-лыг кажааларын тудуп турар. Ол ышкаш колхозтун чаа школанын тудуун ам доозуп турар болгаш бо чылын колхозчу уруглар ол чаа туткан школага өөренип эгелээр-лер.

Колхозтун тудуг бригадасында эр, херээжен 60 кижи ажалдап ту-рар. Тудугнун бригадирин комсомол-чу Суван, ында партия бөлүмүн секретари Оолак олар бызаңчылар-нын болгаш ажалдын организа-ствыг байдалын эки тургускан.

Бо чылын школага одаар 156 ку-лаш ыяшты белеткэн. Колхоз чак-сы тарылга планын 104 хуу, дүк планын 100 хуу күүсеткен.

1951—52 өөредилге чылдарын че-динишкенин доозарына бир чугула сорулга болза, школаны оттулар ыяш-биле бүрүн хандыраы болуп, ындаг турбужа, Чөөн-Хемчик рай-онун «Коммунизмче орук» колхозу-нун Осур-оол эргелекчизин эге школанын оттулар ыяжы амдыга че-дир четче белеткетиниз. Ам херек кырында чүгө 75 кубометр хире-ле ыяш школа чанында белет-кетинген, а бо чылын план өзугаар белеткезе чогууру 700 кубометр.

Эртен өөредилге чылдарында школанын оттулар ыяжы база-ла үргүлчү үстүп турган. Бо болза, ынаарда суму Советиниң даргазы турган Седин сагыш салбайн турга-ны болуп, ол ышкаш колхоз баш-таар чери болгаш школа эргелээр черинин база четпес ажылы болуп. Школанын оттулар ыяжын белет-кээринче сагыш салбас чорук бо

Бир дугаар айтырыгын дугайы-нда райкүүсөм даргазы эш Иванов илеткеп кылган. Илеткеден болгаш сессияга чүве чугаалаан зытерин санал, шүгүмчүлелинден илерэни болза, сөөлгү чылдарда район мал бажы өстүрериниң планын чыл санында күүсетпейн келген.

Эң ылангыя суму Советиниң дарга-зы школа тудуунга хереглээр эрге-жок чугула чүүлдерин баш бурун-гаар белеткээрин чугулага көрбэ-ни-биле школага 300 манза белет-кеп бээр болган Казанай чүпү-даа кылбаан.

Чер-черде школар август эге-зинде школар септелгезин бүрүн доозар дээш күженишкенин ажалдап турда, Урбун школазын тудуун эрте доозуп, чаа өөредилге чылында школаны ажалдар дээш кызымакай чүткүлдүг ажалдаар херек.

Ч. САТ.

Эң ылангыя суму Советиниң дарга-зы школа тудуунга хереглээр эрге-жок чугула чүүлдерин баш бурун-гаар белеткээрин чугулага көрбэ-ни-биле школага 300 манза белет-кеп бээр болган Казанай чүпү-даа кылбаан.

Дарыг хемчег алза чогуур

Чаа-Хөл районун Урбун суму-зунга 1950—51 өөредилге чылында-ла школа ажалдар дээш ийи чыл бурунгау школа тудуп келген. Чүгө дөрт өрээл школанын хана-зын тудуп алган. А оон адакы, үстүкү шалалары-даа салдырмай.

Район Советиниң IV сессиясы

Ажалчы чононарны депутаттары-нын Таңды район Советиниң IV сес-сиясы чоокта чаа болуп эртек. Анаа нитиниң продуктулуг малын хөг-жүдериниң үш чыл планынын күүселдезиниң чоруп турарынын, колхозтарда мал чөми белеткенин, болгаш районда культура-чыры-дышкын албан черлериниң ажалы-ны байдалы болгаш ону экижидер хемчеглер дугайында айтырыгларын чугаалашкан.

Чер-черде школар август эге-зинде школар септелгезин бүрүн доозар дээш күженишкенин ажалдап турда, Урбун школазын тудуун эрте доозуп, чаа өөредилге чылында школаны ажалдар дээш кызымакай чүткүлдүг ажалдаар херек.

Ч. САТ.

Бир дугаар айтырыгын дугайы-нда райкүүсөм даргазы эш Иванов илеткеп кылган. Илеткеден болгаш сессияга чүве чугаалаан зытерин санал, шүгүмчүлелинден илерэни болза, сөөлгү чылдарда район мал бажы өстүрериниң планын чыл санында күүсетпейн келген.

казын бо чылын сизген кезилдезинче бүрүн мобилизастанаан. Ол ышкаш колхозтарнын күш ажал кылып шы-даар кижилери сизген ажалыга бү-рүн киришпейн турар.

Танды райкүүсөмү, ылангыя оон көдээ ажал-агый килдизи мал бажа өстүрериниң айтырыгын четпес удур-туп турарынын дугайын үстүндө барымадалар херечилеп турар деп са-нал берген депутаттар шынгы шүгүмчүлөөнөр.

С. ТУШКОВ.

М. ОНДАР-ООЛ.

Районнун күш-ажылчы херэеженнериниң ажил-агыйга киржилгези

Тес-Хем районнун ажилчы херэеженнери ажил-агыйны улам ынай хөгжүдүп, районнун социалисттик чаарылгазына идепкейлиг киржи турарлар.

Районда дыкка хөй колхозчу херэеженнер колхоз бүүдүрүлгезинин янзы-бүрү адырларында идепкейлиг ажилдап, күш-ажылдык мурнакчы методтарын мергежилди биле шингээди ап турарлар.

Колхозтарны организас, ажил-агый талазы-биле быжыглар херекке боттарынын ажил-ишчи кызыкмак чүткүлдүүн көргүзүп турарлар. 1950 чылда колхозчу херэеженнерден 149 кижичи күш-хүнүнүн минимумун ажыр күүседип, колхоз бүүдүрүлгезинин мурнакчылары болганнар. Оон иштинде улгатыр катыштырган Ленин аттыг колхозтун (даргазы Ензак) херэеженнери колхоз бүүдүрүлгезинин организастык-биле киришкеннен 77 херэеженнер күш-хүнүнүн минимумун ажыр күүсеткенер.

Ленин аттыг колхозта коммунист Сазар 473 күш-хүнүн, Жданов аттыг колхозта Тынтык 280 күш-хүнүн, Калинин аттыг колхозта Чолдак 214 күш-хүнүн, Сталин аттыг колхозта Тынтык 280 күш-хүнүн ажилдап алган болгаш Жданов аттыг колхозта Чүрмчи, Калинин аттыг колхозта Эпи дээн ышкыш өске-даа шак ындыг мурнакчы херэеженнер хөй.

Колхозчу херэеженнер социалисттик мал ажилын сайзырадып, малдын чаш төлүн бүрүн камгалап доруктурар дээш күженишкенин аялдап турарлар.

Ленин аттыг колхозта коммунист Устүбей үр үеде колхозтун мал ажилына аялдап, бо чылын 221 төрөөн өшкүдөн 227 аялларын, Жданов аттыг колхозта Донуур 65 хойдан 65 хураганнары, 28 өшкүдөн 34 аялларын, Калинин аттыг колхоз Эпи 146 хойдан 149 хураганнары, Саржатмаа 176 хойдан 179 хураганнары бүрүн камгалап доруктурганнар.

Колхозчу херэеженнер бо чылын районга чаксы тарылганы чогуур хуусаада бедик шынарлыг доозары дээш кызыкмак аялдап киришкенер. Херэеженнериниң үрөзүн арыгларынның 5 бригадалары 98 тонна янзы-бүрү тараа культураларын эки шынарлыг аялдап кылганнар. Бо чылын тараа шөлдүдө 4 түр уруглар яслилерин тургусканы-биле 148 херэеженнер хову ажилына киржип аялдаар арганы алган.

Колхозчу херэеженнер хову ажилына бердинген хүн нормазын долдур болгаш ажыр күүседир дээш караж кызыл аялдап турганнар. Жданов аттыг колхозта тараа илтиртекчизи комсомолчу Тынтык хун нормазын үргүлчү 170 хуу күүседип турган. Ошкыш Калинин аттыг колхозта Ызыгуур чаксы тарылганы тараа суггарылгазына кончуг эки аялдап, хүн нормазын үргүлчү 150—170 хуу күүседип турган. Ол колхозта тракторист кыстар Кунзеңмаа, Херелмаа олар трактор курзун кончуг эки өөрөнч дооскаш, мурнакчы техниканы бүүрүлдү биле шингээди алган ажил-херек кырынга туруштуу-биле көргүзүп, трактор-биле чер аялдарынын нормазын үргүлчү 100—180 хуу күүседип турганнар.

Ол ышкыш Тес-Хем районнун ховуларында бедик дүжүтү чыдып ап болурунун бир чугула чүүлү болур. Доозунуунун суггарылга буузынын туудун тургузарына 198 херэеженнер киржип, кижичи бүүрүзү туудунун хүн нормазын үргүлчү ажыр күүседип турган.

Калинин аттыг колхозтан Шамаа, Шончалай, Ызыгуур, Сталин аттыг колхозтан Улзай, Бадыйдай, Серекей, Ленин аттыг колхозтан башкы Власова олар болгаш оонда өске дыкка хөй херэеженнер хүн нормазын 100—200 хуу күүседип турганнар.

Бичи уругларны школаларга өөредип кижизидер, школалар ажилын бүгү талазы-биле экижидер дээш колхозчу херэеженнер база-ла боттарынын күштерин үндүрүп хөй ажилдарны организастап турар. Өреникчилерин эки өөредилгези, оларга таарымчалыг эки байдалды тургузары дээш Калинин аттыг колхозтун херэеженнери (херэеженнер организастыгы эш Матсыл) доктаамал аялдап турар.

Бо чылын школаларга келир чылдын оттулар баяннык белеткээрин херэеженнериниң 9 бригадалары 806 кулаш ыяшты хал белеткээр. Бо талазы-биле Молотов аттыг колхозтун херэеженнери эки аялдааннар.

Херэеженнериниң ажил агыйда чамдык чедишкенин талаалары бар болза-даа, колхозчу херэеженнер ам-даа колхоз бүүдүрүлгезинде бүрүн хаара тутунуп киришпей турар. Көдээ ажил-агый артелинин сталинчы уставын кайы-даа колхозтарда каржызы-биле хажыдып, ажилга үнүп, күш-хүнү аялдап аларынын орунунга арагалаар, чалгаа, чүглө хуунун даян хараар чоруктар херэеженнерде бар болуп турар. Районнун колхозтарында 1950 чылда 57 күш-ажыл кылып шыдаар херэежен колхозчулар шуут ажилга үмээни тодаргай.

Колхозтарда партия эге организастык секретарьлери, херэеженнер организастыклары бо талазы-биле багай кичээнгей салып турар. Оларын ортузунга хүн-бүрүнү таныдылга ажилын чорудуп, оларны социалисттик күш-ажылга чаңчытырып кижизидер айтырганы херек кырынга боттандырып дээш колхозтарда партия эге организастыкларынын секретарьлери херэеженнер организастыклары херек кырында аялдаар чугула.

М. МАНЧЫМАА,

ВКП(б) Тес-Хем райкомунун херэеженнер ортузунга ажил чорудар килдизинин эргелекчизи.

Күш ажилчы идепкей

Июль 22-де Кызыл хоорайнын партия, совет болгаш профэвилелдер организастыкларынын эгелекчи саналы биле септеле заводунун электри станциясынын турар черинде оңгары кылар талазы-биле воскресник болган.

Эртегинин 7 шак турда ажил кылар черге хооркүскомнун, партия хооркомнун, облкүскомнун, ВКП(б) обкомунун, облкнун колгаш өске-даа албан чарлеринын коллективтери четкилеп келген.

Туудушкуну дүргедедир сагыш сеткил-биле сорук кирген воскресниктиң киржикчилери хоорайнын болгаш обласын үлетпүрүн сайзырадырына септеле заводунун туудушкуну улуг ужурудузайлыг болур деп чүвени билгештин кончуг кызыкмак аялдап турган.

Воскресниктиң киржикчилеринин иштинде идепкейлиг аялдап турганнар—партия хооркомунун секретари эш Тадар-оол, партия обкомунун ажилдакчылары эштр. Любутин Н. И., эш Ружников Ф. Н., хооркүскомнун партия эге организастыктын секретари эш Дейкин болгаш өскелер.

Хоорайнын партия, совет, комсомол болгаш профэвилел организастыкларынын мурнунда туруп турар сорулга—ажылчы чонварын хөй-виитчи идепкейи оон ынай көдүр-р, ону чаа-чаа чедишкени-биле ужуражыр.

Бистиң коор.

Ажилга туруштук каадырларны быжыглар

Тере-Хөл районнун Шынаа сумузда „Бо ышевк“ Көдээ ажил-агый артелинин баштаар чери, ында партия организастык бригадирлерин, ферма эргелекчилеринин билин бедидер, оларны ажилга дадыктырар хемчег албайн. харын оларны үргүлчү халап солук турар.

Колхоз тургустунганнан бээр 2 чыл аяп турар. Бо үенин дургузууда колхоз баштаар чери, партия организастык бригадирлерин, ферма эргелекчилеринин билин бедидер, оларны ажилга дадыктырар хемчег албайн. харын оларны үргүлчү халап солук турар.

Колхоз баштаар чери ажилдакчыларын ажилды тус-тус участоктарына дадыктырып быжыгларын орунунга, харын бо чылдын эгезинде бээр артелинин сүт-барван фермазынын эргелекчизинге үш кижини, хову бригадасынын бригадиринге үш кижини халап солуктурган.

Колхоз баштаар чери, колхозта партия организастык, районнун көдээ ажил-агый килдизи колхозту организас, ажил-агый талазы-биле улам быжыглар төлөдө, ферма эргелекчилеринин, бригадирлерин билин бедидеринге дуздала, оларнын семинарларын, чөвүл хуралдарын үргүлчү эртирп, дүжүлганын солуктуруп, шырак билилтиг каадыр кижилер-ви ажилга депидип, оларны ажилга дадыктырып быжыглар ужурул.

К. ХЕРЕЛ.

КОЛХОЗ ТУЛУЧУНДА

ТУДУГ АЖЫЛЫН ДҮРГЕДЕДИР

Амгы үе болза, колхозтар тудугларынын шөлдөринде ажилдын изиг түлүк үеи болуп турар. Тудугнун ужуру дузасын, ниитинин малын кажаалар-биле хандыраарын чугулазын билгеш колхозчу тудугчулар ол сорулганы дүргөн болгаш чедишкенин шинтирээр дээш хөй күженишкенини болгаш күш-ажылды үндүрүп турар.

Таңды районнун колхозчу тудугчулары бо чылын чуртталганын 105 бажынарнын, мал ажилынын 35 кажааларын, бүүдүрүлгенин 12, культура-амдыралдын 10 тудугларын тулуп тургузар ужурул.

Кезек үеде тудуг ажилы үзүктелген соонда улгатыр катыштырган «Кызыл партизан» көдээ ажил-агый артелине тудуг ажилынын темплери дүргөдөн. Ында чуртталганын 4 бажынарны, тараа шыгжаар чер туттунуп турар. Ол тудуглар удавас доозур. Тудуг бригадаларында 30 кижичи, 12 айттар доктаамал аялдап турар.

Сталин аттыг көдээ ажил-агый артелинин кежигүнери эки эгелешишкени кылган. Ниитинин малын чыгып кажаалар-биле хандыраарынче сагыш салышсаан, олар 40 баш кирер хаван кажаазын дой-дуурактан кылып эгелээ. Оон ханазы тургустунган. Тудугда колдуунда херэеженнер аялдап турар.

Ындыг эки эгелешишкени турбуза колхоз тудуг планын күүседир талазы-биле жоюдап турар. Бо чылдын тудуг планын өзүгар колхоз хөй малдын 4 кажаазын, чуртталганын 37 бажынарнын, хазанын мастерскаяны, 40 баш кирер айт кажаазын, 420 баш кирер инек болгаш ызаа кажааларын база 500 баш кирер

1948 чылга чедир-ле өргөн чок турган черлерде, тодаргайларга, Бай-Тайга районнун Бай-Талда Сталин аттыг, Кызыл-Дагда «Тинделге», Шуйда «Мурнакчы» болгаш «Ден-Терек» база «Тээли» колхозтарнын төптеринде школа, эмнегелиг, садыг магазинерлиг, чуртталганын чараш чагай бажынардыг чаа колхозчу суулар туруп келгилез.

Сталинчы сагыш салышкына сорук кирткен Бай-Тайга районнун кызыкмак ажил-ишчи колхозчулары боттарынын тудуг суурларын сайзырап дээш, канчаар-даа аажок идепкейлиг аялдап турарлар. Оон түнелинде «Мурнакчы» колхоз бо чылын 15 чуртталга бажы-

күш кажаазын тудар ужурул. Ам дээрде чүглө хаван кажаазын, айт кажаазын, база чуртталганын 6 бажынарнын тудуп турар.

Көдээ ажил-агый артелинин тудуг талазы-биле жоюдап турар чоруну колхозта тудуг материалдарынын чедишпей турары-биле тайыл-быралынып турар. Бо чылын 2600 кубометр ыяш белеткээр ужурул тургаш херек кырында чүглө 890 кубометрин белеткээр болгаш ук ыяшты тудуг кылар шөлчө четче сөөртүп ап шыдаван. 400 кубометр дилиг материалдарын белеткээр тургаш ам чүглө 50 кубометрин белеткээр. Колхоз баштаар чери тудугта 105 кижини ажилдадыр деп планнаан турган, ычаарга амгы тудугларда оларнын чүглө чарты аялдап турар.

Бо колхозта мал кажаалары чыл бүүдө чедишпей турар. Артель баштаар чери ол четпес чорукту өөренип көрүп, мал кажааларын тудугларын калбарырычык кол кичээнгей салыр ужурул турган. Беш муң баш хөй кирер 9 кажааларын тудары негетинип турар, оон мынча чедир чаңгыс-даа кажаа тутумнаан.

Бо бүгү колхоз баштаар черинин болгаш оон даргазы эш Никитинин талазында контроль чок чорукту болдуруп турарын түнели болуп. Тудуг ажилы план чок, ала чаягаар шинчээшкени-биле чоруп турар. Артелинин баштаар чери тудуг ажилынын дугайында өтчеттарын бодунун хуралдарына дынап чугаалашпайн турар. Ол дугайында колхозтун партия организастыкы база улуг буруулуг.

Шак ындыг янзылыг чорук «Пламя революция» колхозта база бар. Ында чуртталга бажынарнын ту-

дугуларын Мал кажааларынын тудуунун чүглө чартык кезин доозур чыгап турар. Ниити колхозчуларнын иштинде тудугга 35 кижичи аялдаар ужурул турбуза артель баштаар чери чүглө 10 кижини тудугта быжыглан.

Колхозтарнын баштаар черлеринин удурткучулары хову ажилы-биле тудуг ажилын холбаштырып дүүштүрбей турарынын хараазы-биле колхозтарда тудуглар саалап турар. Харын чамдыкта тудугда кижилерин, оон үндүргөш өске аялдаар кылдырып, оларны өскээр аялдап турар. Колхоз тудуунда шак ындыг хоралыг практика-биле шинтирлиг демисала чорудуп, тудугну бүдүн чыл иштинде үзүктелдирбей чугула.

Тудугларнын чаңгыс айт төлөвилелин үрөп турар чорук чамдык колхозтарда бар. Чижээ, Бүдүний аттыг колхоз үш күш кажаазын, чуртталганын 2 бажынын стандарттыг төлөвилел барымдаалайын кылган. Сталин аттыг колхоз айт кажаазын сонгалары чок туман. Мындыг четпес чорукту моон сонгаар узуткаар болгаш тудугну чүглө районнун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизинин төлөвилелин өзүгар кылар херек.

Районнун көдээ болгаш колхоз тудуунун килдизи (оон эргелекчизи эш Попов) колхозчу тудугчуларга чогуур дузаламчы көргүспейн турар. Районда тудуг планынын күүсестимейн турарын чүглө оон-биле тайылбырлап болуп.

Мынчангаш район организастары тудуг планын күүседириче кол кичээнгей салып, тудугларын дүргедедир ужурул.

Е. АРСЕНЬЕВ.

Колхозчу чаа суур сайзырап турар

Сталин аттыг колхоз 19 чуртталга бажынарнын ам 12 бажынын тудуу алган болгаш 30 тонна чугайны, 25 муң тууйбуну боттары бүүдүрүп кылгаш, аялдап кирген. Тудуг бригадаларында эштер Эреге, Дамбай, Артыг, Чүлдүм, Чөзө, Начып-оол болгаш тууйбун бүүдүрүлгезинде Селен олар эки аялдап, улуг-нормазын хүн-бүүрүде 100—200 хуу күүседип турарлар.

«Мурнакчы» колхоз тудуг планын август айнын иштинде күүседип доозар дугайында районнун бүгү колхозтарыга кыйгырыг үндүргөн.

М. СЮР-ООЛ.

Киров аттыг колхозта тудуг ажилы

да доозуп турар. Ол тудугта 10 бажыны, 4 хазаныкчы аялдап турар. Олар ол школаны август айда ынаыла бүрүн доозар деп чүлөөлгө алган аялдап турарлар.

Колхозта тудуг ажилы чүглө школа тудуучу угланган өвөс, харын колхозчу суурауң тудуунда база хайныгып турар.

Тудуг бригадасы ам колхоз конторазынын тудуун доозуп турар

болгаш эш Чангаага баштаган ол бригаданын бир бөлүүнде херэеженнер дөрт бажынын ханазын тудар тургаш, элөөн улуг ийи бажынын ханазын тудуу доозазынар. Ол бөлүк тудуг бригаданын бөлүктөрүнүн аразында шилчип чоруур кызыл тукту чоокта чаа чаалап алган.

М. ДОКУР-ООЛ.

Райкүсскомнар секретарьлериниң ажил дуржулга солчушкунунун чөвүлел хуралы

Ажилчы чоннар депутаттарынын область Сөвединиң күүскомунга чоокта чаа райкүүсскомнар секретарьлериниң ажил дуржулгазы солчушкунунун талазы-биле чөвүлел хуралы болуп эркен.

Чөвүлел хуралга ажилчы чоннарын депутаттарынын Бай-Тайга болгаш Бия-Хем райкүүсскомнарын секретарьлери эштер Севил болгаш Серен-Доржу олар ол районнарда Советтеринин организастык массалыг ажилынын байдалынын дугайында илеткел кылганнар.

Эркен чылдык декабрьде болуп эркен чер-черинин сонгудаларынын соонда районнун Советтери боттарынын ажилы чаа өзүга тургузуп. Советтериниң чаа сонгутурган депутаттарына, доктаамал комиссияларга болгаш совет активке даянып алгаш оларны дамчыштыр Советтериниң ажилчы чоннар-биле халыкказын улам-на быжыглар турар.

Район болгаш көдээ (суму) Советтериниң сессияларын чогуур өйшаанда чылдырып турган район Сөвединиң сессиязы бо чылын 4 удаа болган. Райкүүсском сессия чылдырар дугайында шинтирлиг бир ай бурунгаар хүлээп ап, 3 хонуктан эвээш эвөсте илеткелчилерге, илеткелди белеткээр кижилерге, депутаттарга сессияга чугалажыр айттырларын, оон болур черин, хүнүн, шагын сессия бөлүрүңгө че-

дир 15-20 хонук бурунгаар бижик-биле дынадып турар. Сессияга хүлээп алып шинтирлерини төлөвилелдерин четчир саннын-биле чара парлааш депутаттарга болгаш чалатканарга сессия муруну чартында берип турар. Сессияларга тургузуп турар айттырларын кол нуруузуң доктаамал комиссиялар баш бурунгаар тус-тус черлерге хыяалданы кылбышаан эдериниң илеткелдерин кылып турар. Сессияларны идея политиктиг денелге эртерин төлөдө, ону эртериниң организастыг планын баш бурунгаар кылып, сессиянык болур черин белеткеп турар. Сессиядан хүлээп алдынган шинтирлерин 3 хонуктан эртербейн таралып турар болгаш ол шинтирлерин райсоветтин депутаттары боттарынын сонгутурган округтарынын сонгукчуларына таныштырып турар.

Күүскомнун ажил планын ай санында, килдистерин болгаш организастыкларын кирип келген айттырларынга үндөшчөп чогадып турар. Ажил планын сессияларны болгаш хуралдарны чылдырарын, кандыг айттырларын тургузарын, айттырларын кымнар белеткээрин илеткээрин база ол үенин иштинде массалыг кандыг хемчеглерин чорударын кирип, райкүүсскомнун ажил планынын хоолгаларын көдээ (суму) Советтеринге, доктаамал комиссияларнын даргаларына, планда айттырлар-

га хамаарып турар кижилерге, албан организация черлеринге чорудуп турар. Чыл эгезинде бээр ажил планынга 33 чугула айттырларын хуралга чугалажыры-биле көрдүнгөн, оон иштинде план өзүгар 25 айттырларын шинтирлеп чугаалашкан.

Райсоветтин чанында 5 доктаамал комиссияларда 23 депутаттар болгаш 6 активтер аялдап турар. Бо чылдын январьде райкүүсскомга район болгаш көдээ Советтерин доктаамал комиссиязынын инструктажыг чөвүлел хуралын эртерип, орта доктаамал комиссияларнын ужуру-дузасынын, оларнын ролинди болгаш ажилынын дугайын чугалажып эркен.

Депутаттарын райкүүсском болгаш көдээ (суму) Советтери боттарынын ажилына багай эвөс кириштирп турар болгаш элөөн хөй депутаттар боттарынын хүлээлгезин эки күүседип турар, чижээ, райсоветтин депутаттарындан 10 кижичи 17 каттап сонгукчуларын мурунунга өтчеттарын бергилез. Райсоветтин депутаты Чадамба райкүүсскомнун даалганын эки күүседип, үндүргөн шинтирлерин көдээ Советтерге, колхозтарга үргүлчү таныштырып, ону күүседириңе оларга дузалажып турар. Эш Чадамба көдээге чорди чон аңаа янзы-бүрү айттырларын уткуп ап турар болгаш оларга ол үргүлчү дузалажып турар. Кылган ажил-

дарынын түнелдерин, чоңуң негелде хомудалын ол үргүлчү райкүүсскомга илеткел, кирип турар. Райсоветтин депутаты эш Шерде тракторнун нарын техниказын эки шингээди өөренип алгаш, районда бир-де дугаар херэежен тракторист болуп, чаксы тарылга үезинде үлүг-нормазын 110—115 хуу күүседип тургаш, ам чайгы чер аңдарылгазында база-ла ол ышкыш аялдап турар. Эш Шерде сонгукчулары биле 2 удаа ужуражылга кылып, ылангыя трактористерге солун номчулганын үргүлчү кылып турар. Ол ышкыш райсоветтин депутаттары Томаштайын, Шожун-оолдун, Зырянованын, Көп-Сөөк суму Сөвединиң депутаты Хуректин, Тээли көдээ Советтин депутаты Шойгун болгаш өскелериниң даа ажилынын дуржулдарын илеткелчи чугаалаан.

Бо чылдын иштинде бир көдээ Советтин, бир колхозтун өтчеттарынын, тус-тус аялдаар талазы-биле (суму) Советтериниң даргаларынын илеткелдерин 6 каттап, колхоз даргаларынын илеткелдерин 3 каттап хуралга дынадып. Көдээ (суму) Советтериниң даргалары болгаш секретарьлери-биле 2 удаа 3—3 хонуктун семинарларын, элөөн каш удаа чөвүлел хуралдарын кылган. Ындыг болза-даа, көдээ (суму) Советтеринге райкүүсскомдан практиктик дузаламчыларны дыкка четпес көргүзүп турарын, эш Севил боду сумуларже үмөйбн турарын болгаш райкүүсском даргазы эш Самдан янзы-бүрү кампаниялар дугайында ай-айы-биле чоруп турза-даа, көдээ (суму) Советтеринин даргаларына, секретарьлеринге,

ылангыя организастык массалыг ажилды экижидеринге дуз көргүспейн турарын эш Севил минтип чугаалаан. Оон ынай күүсестимейн хыналдазын, социалисттик чарышты организастап турарын, ажилчы чоннарын негелде хомудалдарын хандырып турарын чугаалааш, илеткелдерин төнчүзүңгө облкүүскомунун оргинструктор килдизи райкүүсскомнарга практиктик дузаламчыны эки көргүспейн турарын, совет аялдакчылар-биле семинарлар болгаш чөвүлел хуралдар чорудар ажил дыкка багай байдалда турарын шүгүмчүлөз.

Бия-Хем райкүүсскому бо чылдын эгезинде бээр район Сөвединиң сессиязын 3 удаа чылдырган. Райкүүсскомнун хуралдары 18 каттап чылдырып, орта 194 айттырларын, оон иштинде планга 106 айттырлар көрдүнгөн турда, план өзүгар чүглө 67 айттырларын чугаалашкан. Райкүүсскомнун талазында депутаттарга тусый практиктик дузаламчыны көргүспезин, чаңгыс-даа депутат сонгукчулар мурунунга өтчет кылбаан, райсоветтин чанында доктаамал комиссиялар аялдап турар, ажил планын безин тургузуп көрбөзүн ычачарга райкүүсскомнун талазында оларнын семинарларын болгаш чөвүлел хуралдарын кылбаан. Көдээ (суму) Советтерин удуртурунун ажилы дыкка багай тургустунган, бо чылын чаңгыс-даа көдээ Советтин өтчөдүн райкүүсскомга дынап көрбөзүн, көдээ (суму) Советтеринин даргалары болгаш секретарьлериниң 3 хонук семинарын облкүүсскомдан эртерген, көдээ (суму) Советтеринге райкүүсском практик-

тиг дузаламчыны барык-ла көргүлейн турары-биле оларнын хөй кезин ажилын шуудатпайн турар. 5 көдээ Советтериниң чүглө Устүгү-Тарлаг Совети бо чылын Конституцияга айткан хуусаа өзүгар сессияларын эртерген. Туранның хоорай Совети чартык чылда 6 сессия чылдырар тургаш, чүглө 4-тү чылдырган, эш Серен-Доржу чүглө Советтеринин организастык массалыг ажилын багай организастап турар эвөс, харын хуралдарын протоколдарын безин чогуур өйшаанда кылбайн турар. Оон ынай үндүргөн шинтирлерин болгаш негелде, хомудалдарын хандырылганын талазы-биле эш Серен-Доржу эренгей чүүлдерин чугаалаан.

Эш Серен-Доржунун илеткелдине облкүүсскомнун инспектору эш Маликова эдеринчи илеткел кылган. Облкүүсскомнун секретари эш Пахомовтун демделгенин болза, Советтеринин организастык массалыг ажилына райкүүсскомнар секретарьлери улуг ролды ойнаан турар ужурул.

Сонгукчуларын мурунунга депутаттарын өтчеттарын багай организастап турар, оларны кандыг бир хемчеглерин күүседириңге чоңу кириштиреринге күш кылдыр аялдап турар. Ол ышкыш сессияларга райкүүсскомнар өтчеттарын үе-үедеп кылдыр чорукту организастап турар. Оон ынай райкүүсскомнарда ажил планнаашкыны болгаш күүсестимейн хыналдазы дыкка багай тургустунганын эш Пахомов чугаалаан.

С. КРАСНЫЙ.

Кыдат төлөөлөр Совет Эвилелинге чораанының дугайында

ПЕКИН. «Женьминьжибао» со- лун кыдат-совет найрал аниити- ленин төлөөлөрүн Москвага май биринчи байырлалына чораанының дугайында отчедун парлап үндүр- ген.

Төлөөлөр Кызыл шөлге май бир- инчи байырлалдарына олурушкан. Ооң соонда метрополитенге барып, анзы-яны улуг туудуларга чораан, Ленинниң мавзолейинге, Кремльге, кодээ ажал-агый машиналарының Ухтомский аттыг заводунга база Со- вет Эвилелинин өске-даа бүдүрүл- гелеринге, а ол ышкаш 20 ажыг анзы-яны организацияларга бол- гаш, култура-чырыдышкының албан черлеринге баргылаан деп ук отчедта чугаалап турар.

ССРЭ-нің улустарының талазын- ниң база ол ышкаш ССРЭ-ге май бир байырлалына келген делегей- ниң өске-даа чурттарының төлөө- леринин талазындан изиг болгаш өөрүшкүлүгү хүдээп алышкына кыдат улустун айбычлары болуп чораан ук төлөөлөр ужурашкылаан.

Совет Эвилелинин улуг-улуг хоор- айларына барып чораанының үе- зинде ук төлөөлөр анзы-яны кижилер-биле база ужурашып чораан болгаштың, чаа кыдатты болгаш ооң чедикшилерин олар улам ханызы-биле билеп алганар. Ол ужурашылгалар Кыдаттың болгаш Совет Эвилелинин улустарының най- ырлары болгаш сырый катжышкы- нын улам күштүү-биле быжыл- гаан.

Москвага май биринчи демонстра- циязының киржикчилери кыдат төлөө- лерини чылы-биле уткуп байыр- лаан. Мао-Цзе-дун даргынын, Лю Шао-цинин, Чжоу Эн-лайнын бол- гаш Чжу-Денин хөй-хөй портретте- ри демонстранттарынын колонна- лары туруп алгаш чораан.

Кыдат төлөөлөрү кая-даа — Си- бирге, Москвага, Горькийге бол- гаш Ленинградка чоңуң төлөөлөк- чилери изи-биле уткуп ап, Кыдат- тың болгаш Совет Эвилелинин сы- рый катжышкынын олар байыр- лап турганын деп отчедта оон ынай чугаалап турар.

Чыл ажыг шоолуг үр эвес үениң иштинде Кыдаттың болгаш Совет Эвилелинин улустарының найыра- лы болгаш сырый катжышкынын бо- дуун хөгжүлдүзгөң чаа алдарлыг чадага четкен деп ук отчедта чуга- лап турар. Кыдаттың болгаш ССРЭ-нің улустары политика бол- гаш экономика база култура та- лазы-биле боттарының найырадыг харылзааларын быжыдарына дыкка улуг түнөөлөрүн чедип алганар. Ол чедикшилер чедип Кыдаттың болгаш ССРЭ-нің улустарына улуг ужурашкы болуп турар эвес, харын ол ышкаш делегейниң бүгү чурттарының улустарына ба- за улуг ужурашкы, чүгө дээрге Кыдаттың болгаш ССРЭ-нің 700 миллион чурттактын чоңуң найы- раддыг кадды ажал-чорудуларга агрессияга удур болгаш тайбыңы камгалал алып демиселге тилелге- ни чедип алырына бүгү деле- гейниң улустарына быжыг суур болур. Ам үеде, кажан капиталист- тик блок агрессчи дайыны калбар- тырын үргүлчүлөп турда, Кыдат- тың болгаш Совет Эвилелинин улустарының найырадыг эп-каты-

жышкыны улам күштүү ужураш- кы болуп турар. ССРЭ-нің улус- тары-биле найырадыг Кыдаттың улустары улам күштүү-биле бы- жылгаар, америк империалистерге уурланышкына, агрессчи дайын- ны кыспырга улганган империалист- тик планнарга удур демиселге тайбыңга ынак бүгү-ле демократ- тыг улустар-биле болуңун хүрээ- ленин улам сырый катжыштырар.

Төлөөлөрүн кижигүнери ССРЭ- де амьдырал-биле бир ай ажыг үеде танышканнар болгаш Совет Эвилелинин улус массалары-биле ужурашып чораанар. Оон сөөлдү- де олар Совет Эвилелинин социалист- тик тургузуунун артык шынар- лын улам ханызы-биле билеп ал- ганнар. ССРЭ-нің улустарының болгаш оон чазааның бүгү делегей- ге тайбыңы камгалалар керекке кандыг күчүдүг салышкыны киригерин улуу-биле үнөлөп көргө- нөр.

Ленинниң тутуңун адаа-биле, Сталинниң удуртулгасы-биле чо- рааш, ССРЭ-нің улустарының кан- чаар сырый катжышкынын болгаш күчүдүг тайбың тургузукчу күш- ажылыг кандыг патриотизм-биле кылып турарын бис боттарызымыз караары-биле көрдүсү деп ук отчедта чугаалап турар. Интернаци- онализмниң сагыш-сеткили сыныкка ССРЭ-нің улустары бүгү делегей- ниң тайбыңга ынак демократтыг улустары дээш улуг сагышты са- лып турар болгаш оларга дузалал- чыны көргүзүп турар. Совет Эвилелинин анзы-яны национал улус- тарының советтерин улуг өг-бүлө- шөгү болгаш сырый катжышкынын болгаш чаа чедикшилерни чедип ап турарын, социалисттик чуртка оларнын амьдыралынын канчаар чекетелип турарын бис көргөн бис. Дайын сөөлдүдөгө беш чыл планын тилелгелиг дооскан ССРЭ-де Со- вет Эвилелинин бүгү улустарының културлуг амьдыралы болгаш ма- териалдыг чаагай чоруу бедни-биле көрдүлгөн.

Боудуң чуртуңун улус ажы- агыйн хөгжүдөрүн үргүлчүлөүр дээш, социализмден коммунизмге шилчишкенин дүргедедир дээш ССРЭ-нің чазаа болгаш партиязы бо чылдын май 3-те күрүенин чаа чээшкенин үндүргөн. Ук чээшкенин саар талазы-биле онаалга ийи неделя четпээнде-ле ажыг күсөт- тинген. Ол бүгү чүдүлөр Совет Эвилелинин аштырбас күчүзүн керечи- леп турар. Ооң-биле кадды ол бисти сорук кирип турар болгаш Совет Эвилелинге баштапкан тайбыңга ынак демократтыг лагерь реакция- лыг лагерин — дайының кысык- чызын чигиниң чок тилээр деп чүгө бистин бүзүреливисти улам күштүлдүргөн.

Совет Эвилелинге чораан бистин төлөөлөрү социализмни керек кырында көргөннөр. Совет Эвилелинге чорааш алган дуржулгалары болгаш билгилерин бистин төлөөлөрү совет-кыдат найырадыг бы- жылгаарының улуг керэңге ам-даа улуг чедикшилерни чедип алып дээш, ыявалыа керек кырына бот- тандылар. (СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязының Кол командьлалының дыңадым

ПХЕНЬЯН. Кореяның улус-демократ- тыг республиказының Улустун армиязының Кол командьлалының июль 25-те медээлээни болза, фрон- туңун бүгү участоктарына Улустун армиязының кезектери кыдат эки- турачылар-биле кадды дайынга улуг когаралдарны таварыштырбышаан, тус-тус черлеринге ужурашкыны үдүлчүлөп чорударын үргүлчүлөп турган.

Июль 24-те чөөн эриктенге Улустун армиязының кезектери дайынын дөрт самолөдун андара аткан.

Июль 25-те самолөт дээш адыг- жы-анчыларны отряды дайынын дөрт самолөдун андара аткан.

сырый деткимче-биле бүгү фронту- ларга америк-англи эжелекчилерин болгаш лисынманчы армияларны шериглеринге удур тулчушкуннар- ны чорутканнар.

Июльдин 26-да самолөт дээш адыг- жы-анчыларны отрядтары дайынын ийи самолөдун андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Кореяның улус-демократ- тыг республиказының Улустун армиязының Кол командьлалының июль 26-да медээлээни болза, Корея- ның Улустун армиязының Кол ко- мандылалы кыдат эки турачыларның

ПХЕНЬЯН. Кореяның улус-демократ- тыг республиказының Улустун армиязының Кол командьлалының июль 27-де медээлээни болза, Корея- ның Улустун армиязының кезек- терин кыдат эки-турачыларның сы- рый деткимче-биле бүгү фронту- ларга америк-англи эжелекчи бол- гаш лисынманчы армияларны шериглеринге удур тулчушкуннар чо- рударын үргүлчүлөп турган.

Июль 27-де самолөт дээш адыг- жы-анчыларны отрядтары дайынын 5 самолөттарын андара аткан. (СЭТА).

Кореяда тайбыңчыдылга дугайында чугаалажышкынарга

ПЕКИН. Июль 25-те Сяньхуа Кореядан даштыкы шериглерин үндүрүп турары чыгыш бистин корей фронтунун штабы бистин корреспондентивиске дыңатканы болза, Кореяга боолашкын сокса- дыр дугайында чугаалажышкынар- нын киржикчилерин тос дугаар хуралы мурунда дугурушканы ёзу- гаар июль 25-те корейиниң шагы- биле 10 шакта эгелзэн.

Кореядан даштыкы шериглерин үндүрүп турары чыгыш бистин корей фронтунун штабы бистин корреспондентивиске дыңатканы болза, Кореяга боолашкын сокса- дыр дугайында чугаалажышкынар- нын киржикчилерин тос дугаар хуралы мурунда дугурушканы ёзу- гаар июль 25-те корейиниң шагы- биле 10 шакта эгелзэн. (СЭТА).

Пхеньяны бомбалаары үргүлчүлөп турар

ПХЕНЬЯН. Июль 24-те америк самолөттөр эртенден эгелзэн Пхенья- ның болгаш оон кыдыларынча дээрбечи ужудушкуннарны чорут- кан. Агааржы дээрбечилер хоорайны болгаш анаа хамааржып турар тараачын шөлдерин, а ол ышкаш орук- тарны боолаан болгаш бомбалаан. Оожум частыр дыкка хөй бомбалар- ны октаан.

Июль 23-түн кежээнде америк реактивный самолөттөр барын Пхеньян районче болгаш оон кы- дыныча ужудушкун чоруткан. Элзэн каш бажынар үрелген бол- гаш он-он тайбын чурттактылар өл- ген болгаш балыгланган.

Сөөлгү үш хүннерин дугузууда америк самолөттөр Пхеньянче бол- гаш оон кыдыларынча элзэн каш чус бомбаларны октаан. (СЭТА).

реактивный самолөттөр барын Пхеньян районче болгаш оон кы- дыныча ужудушкун чоруткан. Элзэн каш бажынар үрелген бол- гаш он-он тайбын чурттактылар өл- ген болгаш балыгланган.

Сөөлгү үш хүннерин дугузууда америк самолөттөр Пхеньянче бол- гаш оон кыдыларынча элзэн каш чус бомбаларны октаан. (СЭТА).

Кореяда интервент шериглерниң солдаттары генерал Нам Ирниң саналдарын деткип турар

ПХЕНЬЯН. Кореяның төп теле- граф агентиленинин корреспондент- тивинин Кэсондан медээлеп турары болза, тайбыңчыдылга дугайында чугаалажышкынар болуп турар Кэсонда олуржуп турар чамдык америк болгаш англи корреспондент- тилер, а база ол ышкаш КНО шериглерини хөй-хөй офицерлер чуга- алажышкынарнын чедикшинин чүгө төнеринге идеген турарлар. Ук чугаалажышкынарнын сөөлдүдө даштыкы шериглер чуртунче чанар ужурулдулар. Төрзөн чуртунче бот- тарының өг-бүлелинге америк сол- даттар эеп чанзын деп америк улус күзеп турарын бир реакциялыг со- лунун төлөөлөкчилерин министри ал- бан болган. Англи солдаттар туруп турар фронтунун участогунга чо- раан англи корреспондентинин ме- дээлээни болза, дайын чорудулга- ларын соксадырынын болгаш Ко- реядан даштыкы шериглерин үндү- рерин дугайында Кореяның Улустун армиязының Кол командьлалы- ның болгаш кыдат эки-турачылар- нын Кэсонда төлөөлөрүн баштын- чызы генерал Нам Ирниң саналда- рын солдаттарын хөй-нуруузу чүдү- дүг деп деткип турар. Ол дээрге Ко- рея айтырыгын тайбың-биле шийт- пирээриниң үндезин-дир, деп сол- даттар чугаалажып турар.

Барыын европа күрүнелеринин ийи корреспондентивинин ол ышкаш медээлээни болза, Корей фронтун- да туруп турар оларнын чурттары- ның солдаттары ук саналдарын ан- гли солдаттарны көрүп турары-биле

бир дөмей көрүп турар.

Чугаалажышкынарнын чору- дулганына хамаарыштыр бир аме- риканчыны чугаалааны болза, бир эвес ийи талалар Нам Ирниң санал- дарын хүдээп алырынын дугайында дугурушуп болза, ынчан олар чуртунче эрткен чылын мегелзэни ышкаш эвес, төртүтүң чуртунче шынап-ла чанарлар.

АКШ-тан солдаттарын ап тура- ры бүгү-ле чагааларда бижип тура- ры болза: дүргөн чуртукарже эеп чанынар. Америк солдаттарын хөй нуруузу шынап-ла төрзөн чуртунче дүргөн эеп чанарын күзеп турарлар.

Кореядан даштыкы шериглерин үндүрерин удурланып турар аме- рик дээш офицерлер Кэсонда чу- гаалажышкынарнын чоруп тура- рынын дугайында солдаттарга меге- леп дамчыдып турарлар. Чижээ- дээрге, чугаалажышкынарнын үзүктелдирбес дээш, Ким Ир Сен- биле Пын Де Хуэй Кэсонче коррес- пондентилер эртерер талазы-биле америк таланын негелдзин июль 14-те чөпшээртерге, ол медээни америк солдаттарын ортузунга та- радырын америк командьлал чери шуут хораан. Солдаттар чугаала- жышкынар дугайын шыныны- биле билбей турарлар. Чугаала- жышкынарнын чорудулганынын дугайында медээлер солдаттарга дыңалбазын деп америк команди- лалдын күзеп турарын Кэсонда ту- руп турар чамдык америкачылар кайгап турар. (СЭТА).

Америк ужар-чүлдүн өнчүк-чөгээлиг чорудулгаларына удур Кыдат Улус Республиканың улустуң Төп чазааның удурланышкыны

ПЕКИН. (СЭТА). Катышкан Штаттарның чепсектик күштеринин дайынчы самолөттөрүнүн Сонгу- Чөөн Кыдаттың агаар девискээричче ханылап киргени-биле чергелештир Кыдат улус республиказынын даш- тыкы керектер Министриниң оралак- чызы Чжан Хань-фунун меделгелин Сяньхуа агентилели бүрүнү-биле дамчыдып турар. Меделгелде чуга- лап турары болза:

1951 чылдын июль 21-де 8 шак 29 минутада «Д-94» деп реактивтиг 8 америк хыдыкчы ужар-хемелер Сонгу-Чөөн Кыдатка Кыдаттың агаар девискээрин үрөп, баштай Куаньцяннан Мугден углааш, оон соонда Ляоян болгаш Фынчэне углаан. Төрзөн чуртуңун хамаарыш- пас агаар девискээрин камгалаар дээш көдүрлүп үнгөн Кыдат шериг- агаар күштери чаза тавараан 7 аме- рик самолөттөрүн андара аткан, а бирээзин дезип үнеринче албадан.

Июль 21-де болган ол чорук бо- ла, канчаар-даа аажок улуг өнчүк- чөгээлиг чоруктарын бирээзи бо- лур. Ол чорук Кореяга тайбыңчы- дылга дугайында чугаалажышкы- нар үезинде болганын ап көөргө бо- ла, ол оон-даа артык бужар бажы чорук болур.

Катышкан Штаттарның чепсектик күштеринин июль 21-де өнчүк-чөг- гээлиг чоруу болза, 1950 чылдын август 27-ден тура Кореяга чаза- тавараан америк шериг-агаар күш- теринин Кыдат улус республиканың агаар кызыгаарларын өнчүк-чөг- гээлиг үрөп турган чоруктарын ара- зында болушкун болуп турар. Ко- реяга чаза-таваран Катышкан Штаттарның шериг-агаар күштери Кореяда тайбыңчыдылга дугайында амгы чугаалажышкынарнын үе- зинде боттарынын хоп-нүгүлдүг чо-

рудулгаларын соксаптаанып, демгел- зээр ужурулду.

Америк самолөттөр июль 11-ден 16-га чедир Цианьнин, Аньдунун, Куаньлянин болгаш Сонгу-Чөөн Кыдатта Хуаньженниң кырынга хөй катеп көзүлгүлзэн.

Июль 15-те 21 шакта Аньдун чоо- гунда Кайзьянин деп көдээ суур кырынга көстүп келген америк само- лөттөр үш бомба октааннар.

Июль 17-де америк самолөттөр Цианьнин, Аньдунун болгаш Сон- гу-Чөөн Кыдатта Куаньленинин кырынга беш катеп көзүлгүлзэн.

Июль 18-те олар Цианьнин болгаш Аньдунун кырынга үш катеп кө- зүлгүлзэн.

Каштышкан Штаттарның шериг- агаар күштеринин июль 21-де кыл- ганы өнчүк-чөгээлиг чоруу бо- ла, бүгү-ле хоп-нүгүлдерин ишти- ан эн-не хоралыг чорук болуп ту- рар.

Бо үеге чедир Катышкан Штаттар- ның шериг-агаар күштери агаарга чорааш кызыгаар шугумон ылгаары берге деп аас кырында чылааган- ны ажылап турганнар. Бичалза-даа бо таварылгада олар Кыдаттың агаар девискээринче кандыг-бир чылааган тып шыдавастар.

Шак ол бужар-бажы чорукка, Ка- тышкан Штаттарның Кореяга ха- нылап кирген болгаш Кыдаттың агаар девискээричче ханылап кире- рин улам-на делгем хемчээлди-би- ле үргүлчүлөп турар шериг-агаар күштеринге удур удурланышкынын Улустун Төп Чазаа меделеп ту- рар. Боттарынын шериг-агаар күш- теринин бужар-бажы өнчүк-чөгээлиг чоруктарын уржуу дээш бурун хары- салганы Катышкан Штаттарның чазаа хүдээр ужурулду.

Катышкан Штаттарның чепсектик күштеринин июль 21-де өнчүк-чөг- гээлиг чоруу болза, 1950 чылдын август 27-ден тура Кореяга чаза- тавараан америк шериг-агаар күш- теринин Кыдат улус республиканың агаар кызыгаарларын өнчүк-чөг- гээлиг үрөп турган чоруктарын ара- зында болушкун болуп турар. Ко- реяга чаза-таваран Катышкан Штаттарның шериг-агаар күштери Кореяда тайбыңчыдылга дугайында амгы чугаалажышкынарнын үе- зинде боттарынын хоп-нүгүлдүг чо-

рудулгаларын соксаптаанып, демгел- зээр ужурулду.

Америк самолөттөр июль 11-ден 16-га чедир Цианьнин, Аньдунун, Куаньлянин болгаш Сонгу-Чөөн Кыдатта Хуаньженниң кырынга хөй катеп көзүлгүлзэн.

Июль 15-те 21 шакта Аньдун чоо- гунда Кайзьянин деп көдээ суур кырынга көстүп келген америк само- лөттөр үш бомба октааннар.

Июль 17-де америк самолөттөр Цианьнин, Аньдунун болгаш Сон- гу-Чөөн Кыдатта Куаньленинин кырынга беш катеп көзүлгүлзэн.

Июль 18-те олар Цианьнин болгаш Аньдунун кырынга үш катеп кө- зүлгүлзэн.

Каштышкан Штаттарның шериг- агаар күштеринин июль 21-де кыл- ганы өнчүк-чөгээлиг чоруу бо- ла, бүгү-ле хоп-нүгүлдерин ишти- ан эн-не хоралыг чорук болуп ту- рар.

Бо үеге чедир Катышкан Штаттар- ның шериг-агаар күштери агаарга чорааш кызыгаар шугумон ылгаары берге деп аас кырында чылааган- ны ажылап турганнар. Бичалза-даа бо таварылгада олар Кыдаттың агаар девискээринче кандыг-бир чылааган тып шыдавастар.

Шак ол бужар-бажы чорукка, Ка- тышкан Штаттарның Кореяга ха- нылап кирген болгаш Кыдаттың агаар девискээричче ханылап кире- рин улам-на делгем хемчээлди-би- ле үргүлчүлөп турар шериг-агаар күштеринге удур удурланышкынын Улустун Төп Чазаа меделеп ту- рар. Боттарынын шериг-агаар күш- теринин бужар-бажы өнчүк-чөгээлиг чоруктарын уржуу дээш бурун хары- салганы Катышкан Штаттарның чазаа хүдээр ужурулду.

Америк улус тайбыңы негеп турар

НЬЮ-ИОРК. Катышкан Нациялар Организациязының штаб-квартира- зынын бажынынын чанынга колдуу- ла уруг-дарыглыг керээннер ки- риликен демонстрацияны америк по- лиция июль 25-те керек кырында та- рады сызырган. Тайбың камгалалы- ның 10 америк организацияларын төл- зөөлзөн демонстрантылар КНО-же меделеп дамчытканнар. Ук меделеп «Боолажышкыны соксады- рынын дугайында чугаалажышкы- нарнын хүн айтырыныча даштыкы шериглерин үндүрерин дугайында чүдүлдү киреринге удур каядыг-даа удурланышкынардан ойталаар» деп инструкцияны шериг төлөөлөкчи- леринге бээринче Катышкан Нация- лар Организациязын кыйгырып ту- рар.

КНО-нун чыгыне секретаринын дузалакчызы Кордьянин демонстра- нтыларга меделээни болза, оларның меделгелин секретариаттын төлөө- лекчизи КНО-нун бажында өске черге хүлээп алыр.

Бичаар орта шажын чүдүлгелиг Уйларда Эпхаус меделгели камга- лалдык төлөөлөкчизинге берген. Ук тө- лөөлөкчи ону секретариатче дамчы- дар болуп азаан.

Меделгеле чугаалап турары бо- ла: «Кореяда тайбың дугайында чу- гаалажышкынарга бүгү делегей-

нин улустары улуг көдүрлүүшкү- биле болгаш идегел-биле ужураш- каннар. Чугаалажышкынарнын кир- жикчилеринин ортузунга чорүлдээ үндүрүп турар карачангыс ай- тырыг болза, бүгү даштыкы шериг- лерни Кореядан үндүрерин дугайы- нда пунктуну хунуң айтырыныч киирер бе дээр дугайы... Ындыг үндүрер чорук дугайында айтырып Кореяда боолажышкыны соксады- рынын дугайында чугаалажышкы- нарнын чардынас кезээ болур деп чүгө бис шыныгы идеген ту- рар бис. Бичангыш дайын чорудул- галарын дүргөн соксадырын негеп тур бис. Катышкан Нациялар Ор- ганизациязы бүгү делегейниң улустары- нын идегелин хандырбайн турар, чүгө дээрге, тайбынын тургузарына тодаргай хемчегин ол албаан... Бү- гү делегейниң дүшкүрүлүг байдалы- нын амгы үеде туруп турар бүгү чылааганнар чылдарынын дугайында чугаалажышкынарже улуг күрүнелер дүргөн кирзин деп негээш, делегей дайынын ол айылын узуткаарын Катышкан На- циалар меделеп болулар».

Демонстрантылар «Тайбың деле- ризин!» «Кореяда боолажышкынын дүргөн соксадырын негеп тур бис!» деп лозуннар октап турганнар. (СЭТА).

Чаа хавырткан француз шериглер Вьетнам улуска удур дайылдажырын күзевей турарлар

ШАНХАЙ. Вьетнамың информа- ция агентиленинин Сонгу Вьетнам- дан медээлеп турары болза, Сонгу Вьетнамда улуг чидиргилерин дол- дур дээш француз империалистер Төп болгаш Мурнуу Вьетнамче келген чаа хавырткан шериглерин сонгу фронтунда дайылдажыры- биле үргүлчүлөп чорудуп турарлар.

Бисти Туа-тион (Төп Вьетнам) можузуңуң француз колони эрге- чагыргалары чаа хавырткан шериг- лерин Сонгу Вьетнамың дагыл районнарыне чорударына белетке- нирин дужааган. ынчалза-даа эза хавырткан шериглер мыңча деп ме- дээлээш, удурланганнар: «Силернин дужаалынарга бис чагыртпас бис, чүгө дээрге ужурутка чок өлүмчө баарын күзевей турар бис». Чеди чаа хавырткан шериглерин Француз командьлал туруп хораан болгаш өскөлдерин коргудуп алып сорулга- биле оларны боолагылап каан. Би- чалза-даа ол чорук Вьетнамың сонгу районнарыне чоруундан ойталаан бүгү чаа хавырткан ше-

риглерин ажынып хорадашкынын үндүргөн.

Бирини можузуңуң француз эрге- чагыргалары январьде Мурнуу Вьетнамда кезек бүрүзүндө 60—60 чаа шериглерин Сонгу Вьетнамче чорудар сорулгалыг шилеп алган- нар. Бичалза-даа, француз болгаш сатыныкчы баодайың шериглери- ниң аразына сагыш-сеткил катыш- тырылганын үндүрбүшаан, чаа ха- вырткан шериглер шыныгы удурла- нышкынын меделзөөннөр. Чаа ха- вырткан шериглерин француз ко- мандылал кара бажыче октаан.

Лонг-Чау (Мурнуу Вьетнам) мо- жузуңда Три-Тау районунда ба- жынарнын үндүрткен бүгү чаа хавырткан шериглер оларны тара- дып чандыраын негээннөр. Биен- Хоаның (Мурнуу Вьетнам) саты- ныкчы офицерлер өөредир школа- зына чораан француз сержант бол- гаш ийи чаа хавырткан шериглер майда Вьетнамың демократтыг республиказының Улустун армиязы- нын талазыны кире бергеннөр. (СЭТА).

Америк ужар-чүлдүн Пхеньяне ужудушкунуңун түнөөли. Чурукта: бомбалаашкында үрелген Пхеньянын бир кудумчузу.

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.